

Kuntalain muutostarpeita selvittävä työryhmä

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut kuntalain muutostarpeita selvittävän työryhmän ja sen alaiset valmistelujaostot.

Toimikausi

Työryhmän toimikausi on xx.xx.2019 – 30.9.2020

Tausta

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite ”Toimiva demokratia sekä laadukas lainsäädäntö, joka edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteuttamista”. Hallitusohjelmaan on tältä osin kirjattu osallisuuden ja osallistumisoikeuksien vahvistamista koskevia keinoja. Näitä ovat esimerkiksi monipuolisten ja vaikuttavien osallistumisen mahdollisuuksien ja suoran demokratian keinojen edistäminen. Lisäksi tältä osin on kirjattu läpinäkyvyyden lisääminen kaikessa päätöksenteossa. Hallitusohjelman tavoitetta ”Suomen menestymisen rakentaminen alueiden ja kaupunkien vahvuksien ja erityispiirteiden ympärille eri toimijoiden yhteistyöllä” koskeviksi keinoiksi on kirjattu muun muassa kuntien yhteistoiminnan tukeminen elinvoiman turvaamiseksi ja palveluiden järjestämiseksi ja kannustaminen kuntarakenteen vapaaehtoiseen tiivistämiseen taloudellisia esteitä poistamalla.

Uutta kuntalakia (410/2015) on sovellettu kokonaisuudessaan vuonna 2017 alkaneen valtuustokauden alusta. Kuntalain kokonaisuudistuksen keskeinen tavoite oli vahvistaa kunnan toiminnan kokonaisuudesta. Uusi kunnan toiminta -käsite sisältää juridisen kuntakonsernin lisäksi kuntien yhteistyöhön tai kunnan omistukseen, sopimukseen tai rahoittamiseen perustuvan kunnan toiminnan. Kuntalakiin lisättiin säännökset järjestämisvastuusta ja tuottamisvastuusta. Lisäksi kunnan toiminnan johtamista, ohjausta sekä valvontaa koskevia säännöksiä terävöitettiin. Erittäin merkittävä kunnan taloutta koskeva muutos oli kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää ja sen kattamista koskevat sitovat säännökset.

Uutta kuntalakia on jo muutettu muutamaan otteeseen. Lakiin on lisätty muun muassa uusi luku poikkeuksellisissa hallinnollisissa vaikeuksissa olevaa kuntaa koskevasta selvitysmenettelystä sekä muutettu erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn käynnistämisen edellytyksiä koskevaa pykälää (nk. kriisikuntakriteerit).

Saatujen kokemusten perusteella kuntalain kehittämistarpeita on syytä arvioida ainakin kunnan toiminnan johtamista, kunnan hallintoa ja taloutta sekä kuntien yhteistoimintaa koskevan sääntelyn osalta. Lainsäädäntöä tulee tarkastella kunnan olosuhteista johtuvien joustomahdollisuuksien ja kunnan riskien valvonnan ja hallinnan tehostamisen näkökulmasta. Muun muassa järjestämistehtävään liittyvää tuottamisen valvontaa koskevaa

sääntelyä tulee tarkentaa. Kuntien eriytymiskehitys ja talouden heikentyminen johtavat siihen, että kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaa sääntelyä tulee kehittää. Lisäksi erilaisia joustavoittavia hallintomalleja sekä yhteistoiminnan malleja tulee tarkastella, vaikka nykyinen kuntalaki onkin mahdollistava.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on:

- 1 arvioida kuntalain muutostarpeet ja laatia tarvittavat muutosehdotukset hallituksen esityksen muotoon;
- 2 arvioida muutosehdotusten voimaantulon aikataulu ja tehdä tarvittavat linjaukset muutosehdotusten valmistelun vaiheistuksesta;
- 3 koordinoita valmistelujaostojen työskentelyä;
- 4 huomioida valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan ns. TEAS-hanke "Yhtenäiskunnasta erilaistuviin kuntiin" ja tehdä tarvittavat linjaukset työryhmän toimialaan kuuluvasta valmistelusta;
- 5 huomioida valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan ns. TEAS -hanke "Kuntien ja maakuntien muutoksenhakujärjestelmien kehittäminen" ja tehdä tarvittavat linjaukset työryhmän toimialaan kuuluvasta valmistelusta ja
- 6 seurata julkisuuslain ja ilmoituskanavia koskevan sääntelyn valmistelua ja tehdä niistä johtuvat tarvittavat linjaukset työryhmän toimialaan kuuluvasta valmistelusta.

Kunnan hallintoa koskevaa sääntelyä tarkastelevan jaoston tulee arvioida ainakin seuraavia asiakokonaisuuksia ja tehdä niitä koskevat tarvittavat kuntalain muutosehdotukset työryhmälle:

- 1 kunnan tehtäviä ja toiminnan johtamista koskeva kokonaisuus ml. sopimusohjaus (johtaminen, strategia, hallintosääntö, palvelujen tuottamista koskevan vastuun toteuttamista ja sen valvontaa koskeva sääntely sekä valtuuston tehtävien sääntelyä koskeva kokonaisuus);
- 2 kuntayhtymäsääntely ja muuta kuntien yhteistoimintaa koskevaa sääntelyä;
- 3 liikelaitossääntely (erityisesti sääntelyn joustavuus); sekä
- 4 muut hallintoa koskevat täsmentämistarpeet, joita ovat ainakin kunnan toimintaa markkinoilla koskevan sääntelyn tarkistamistarpeet, konserni-johdon osallistuminen tytäryhteisön hallintoon, vaalikelpoisuuden määrittäminen, vaalikelpoisuusrajoitukset tarkastuslautakuntaan ja pormestaramalliin siirtyminen kesken kauden sekä viestintää, osallisuutta ja aloiteoikeutta koskeva sääntely.

Kunnan taloussääntelyä tarkastelevan jaoston tulee arvioida ainakin seuraavia asiakokonaisuuksia ja tehdä niitä koskevat tarvittavat kuntalain muutosehdotukset työryhmälle:

- 1 kunnan taloussuunnitelman tasapainoa ja alijäämän kattamista koskeva sääntely;
- 2 kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskeva sääntely;
- 3 kuntayhtymän taloutta ja rakennejärjestelyjä koskeva sääntely;
- 4 liikelaitossääntely (erityisesti taloutta koskevat säännökset);
- 5 tarkastusta koskeva sääntely; sekä
- 6 muut taloutta koskevat täsmentämistarpeet, joita ovat ainakin rahoitustoiminnan periaatteista päättäminen ja kunnan lainan antamista koskevan sääntelyn tarkistaminen.

Valmistelutyön aikana kuullaan asiantuntijoita ja kuntakenttää.

Työryhmä ja jaostot voivat järjestää tarpeellisiksi katsomiaan seminaari- ja työpajatilaisuuksia.

Organisointi**Työryhmä:****Puheenjohtaja:**

XX / VM/KAO

Jäsenet:

[Hallintojaoston puheenjohtaja] XX / VM/KAO

[Talousjaoston puheenjohtaja] XX / VM/KAO

XX / VM/BO

XX / STM

XX / OKM

XX / TEM

XX / OM

XX / Kuntaliitto

XX / Kuntaliitto

Sihteerit:

[Hallintojaoston sihteeri] XX / VM/KAO

[Hallintojaoston sihteeri] XX / VM/KAO

[Talousjaoston sihteeri] XX / VM/KAO

[Talousjaoston sihteeri] XX / VM/KAO

Hankesihteeri(t):

XX / VM/KAO

Työryhmän avuksi eri asiakokonaisuuksien valmistelua varten asetetaan seuraavat valmistelijaostot:

Kunnan hallintoa koskevaa sääntelyä tarkasteleva jaosto:**Puheenjohtaja:**

XX / VM/KAO

Jäsenet:

XX / VM/KAO

XX / STM

XX / OKM

XX / TEM

XX / OM

XX / Kuntaliitto

XX / Kuntaliitto

Sihteerit:

XX / VM/KAO

XX / VM/KAO

Pysyvät asiantuntijat:

XX / kunta

XX / kuntayhtymä

Kunnan taloussääntelyä tarkasteleva jaosto:

Puheenjohtaja:

XX / VM/KAO

Jäsenet:

XX / VM/KAO

XX / VM/KAO

XX / VM/BO

XX / STM

XX / OKM

XX / Kuntaliitto

XX / Kuntaliitto

Sihteerit:

XX / VM/KAO

XX / VM/KAO

Pysyvät asiantuntijat:

XX / kunta

XX / kuntayhtymä

Työryhmä voi tarvittaessa perustaa myös muita valmistelujaostoja ja täydentää perustettuja jaostoja.

Työryhmä ja valmistelujaostot voivat työssään kuulla myös muita asiantuntijoita.

Työryhmän puheenjohtaja ja hankesihteerit voivat osallistua valmistelujaostojen työskentelyyn.

ALLEKIRJOITUKSET

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi